

בס"ד. שבת חול המועד סוכות, ה'תשי"ט

(הנחה בלתי מוגה)

ושאבתם מים בששון ממעיני הישועה¹. הנהגה בכל השנה היו מקריבים על גבי המזבח פרים ואילים וכבשים ושעירים, ובשעת ההקרבה הי' ניסוך היין, ובחג הסוכות ניתוסף גם ניסוך המים. והנה ידוע² שבכל קרבן היתה העבודה דמעשה דיבור ומחשבה (כוונה ורעותא דלבא), וכל ישראל השתתפו בעבודת הקרבנות, שהרי נוסף לכך שהכהנים היו מוציאים אותם בעבודתם, היו גם אנשי מעמד שהם שלוחי כל ישראל לעמוד על הקרבנות³. וכיון שהקרבן הי' בשביל כל ישראל שהשתתפו בזה, הרי מובן שכל אחד ואחד מישראל הי' צריך לידע מהו ענין הקרבנות, בכדי שיוכל לעבוד עבודתו בענין זה. ומכ"ש עכשיו שאין לנו בית המקדש ולא מזבח (ולכן תפלות כנגד תמידין תקנום⁴), הרי בודאי צריך כל אחד למצוא דברי חפץ בנפשו⁵ בענין הקרבת הקרבנות, ניסוך היין וניסוך המים.

(ב) והענין בזה⁶, דהנה, ענין היין בספירות הוא בספירת הבינה⁷, והיינו, שענין היין הוא גילוי ההעלם, כמ"ש נכנס יין יצא סוד, ולכן נעשה שמחה מצד היין, כמ"ש תירושי (יין) המשמח אלקים ואנשים, שהשמחה הוא מצד הגילוי. ובעבודה הו"ע ההתבוננות (בינה), שעל ידה מתגלה הכל בגילוי. והנה בינה היא מקור הגבורות¹⁰. וענינו בעבודה הוא ההתבוננות בתפלה, בפסוד"ז ברכות ק"ש וק"ש, שע"י ההתבוננות דכולא קמי' כלא חשיבי, מתעורר האדם באהבה עזה כרשפי אש, והוא דוגמת העלאת הקרבנות באש המזבח, שענין ההעלאה הוא בחי' הגבורות. אמנם, כתיב¹¹ לא תהו בראה לשבת יצרה, שאין הכוונה

אתהלך לאזניא ע' מז ואילך. ד"ה ושאבתם מים בששון תרל"ו (סה"מ תרל"ה ח"ב ע' תמא ואילך).

7 לקו"ת שם עט, ד ואילך.

8 עירובין סה, א.

9 ספר שופטים ט, יג.

10 תניא פי"ג (יח, ב). ובכ"מ.

11 ישעי' מה, יח.

1 ישעי' יב, ג.
2 ראה לקו"ת דרושי סוכות רד"ה ושאבתם (עח, סע"ג).
3 ראה לקו"ת ר"פ פינחס.
4 רמב"ם הל' כלי המקדש רפ"ו.
5 ברכות כו, ב.
6 בהבא לקמן — ראה ד"ה להבין ענין ניסוך המים בחג במאמרי אדמו"ר הזקן —

בעלי' והסתלקות, אלא צריך להיות גם המשכה למטה. וזהו מ"שי כי הוי' אלקיך אש אוכלה הוא, והרי גם באש למטה מצינו ב' הענינים דהעלאה והמשכה, שהרי טבע האש שעולה תמיד מלמטה למעלה, ולכן יש צורך בפתילה כדי שיהי' האש נאחז למטה, כי מצד עצמו הוא עולה למעלה, ודוקא ע"י הפתילה נעשה ההמשכה למטה, שזהו ענין הכלי שממשיך את האור למטה. ובזה גופא יש צורך שלא תהי' הפתילה דקה ביותר, כי אז תכלה הפתילה מהרה ומיד יסתלק האש למעלה, ונמצא שההמשכה למטה היא ע"י גסות הפתילה דוקא. ולאידך גיסא, אם לא הי' בו בחי' ההסתלקות כלל, לא הי' מאיר ג"כ, וכמו במקום שאין אור (מרתף) שאז נכבה במהרה, לפי שהאור הוא גס המונע ומפסיק את עלייתו למעלה, ולכן נכלה האש מיד. וכמו"כ הוא גם ברוחניות בעבודת האדם, שצריך להיות העלי' למעלה, וכאשר חסר העלי' הרי זה דוגמת האש שבמרתף, אבל לאידך גיסא צריך להיות גם ההמשכה למטה מצד הכלי, כי, אם יהי' רק העלי' למעלה אזי יסתלק האש. וזהו ג"כ סיבת סילוק האורות דתוהו לפי שהיו כלים מועטים, היינו, שהכלים היו דקים ביותר (בדוגמת פתילה דקה ביותר) שהאור לא נאחז בהם להיות נמשך למטה, ולכן נסתלק האור מהכלים. וענין זה אינו כפי הכוונה, שהרי תכלית כוונת האצלת האורות הוא בכדי שיאירו בכלים דוקא. וכידוע בענין האצלת האורות, שכוונת ההאצלה לא היתה בשביל האורות, שהרי האורות כמו שהם במקורם טרם שנאצלו היו במעלה עליונה יותר מכמו שנאצלו שאז ירדו ממדריגתם, וא"כ אי אפשר לומר שהכוונה היא בשביל האורות, אלא הכוונה היא בשביל הכלים, היינו שהאורות יאירו בכלים, ובכדי שיאירו בכלים צריך להיות בהם גם ענין ההמשכה, והיינו שיהיו כלים מרובים שיוכלו לאחוז בהאורות ולהמשיכם למטה. ומזה מובן שעיקר המעלה באורות וכלים היא כאשר האורות והכלים מתאימים זה לזה, שאז יהיו ההעלאה וההמשכה במזיגה נכונה. וכמו"כ הוא גם בנשמה וגוף, ובעבודה דנפש האלקית ונפש הבהמית, שהנשמה והגוף ונפש האלקית ונפש הבהמית צריכים להתאים זה לזה, כמבואר בארוכה בהמשך תער"ב¹³. ומכל זה מובן בענין ניסוך היין, דכיון שענין היין בעבודה הוא ההתבוננות דכולא קמי' כלא חשיב, שמזה נעשה אצלו אהבה עזה כרשפי אש, שהו"ע הגבורות והעלאה, לכן צ"ל גם ענין

(12) ואתחנן ד, כד. וראה לקו"ת אחרי כה, (13) ד"ה ואתחנן והמאמרים שלאחריו – עדר"ת (המשך תער"ב ח"א ע' תקעב ואילך). ג ואילך.

ההמשכה, שזהו"ע הנסכים¹⁴. ובזה יובן הטעם שבניסוך היין יש חילוקים בין פרים אילים וכבשים¹⁵, דכיון שהרצוא והשוב צריכים להתאים זה לזה, לכן הנה בפרים שהאש גדולה יותר, שהו"ע גדול העלי' וההסתלקות, צריך להיות גם ענין הנסכים במדה מרובה יותר, לפי שכלל שהעלאה היא ביותר צריכה להיות גם ההמשכה ביותר, בכדי שיהיו ההעלאה וההמשכה במזיגה נכונה.

ג) **אמנם** בניסוך המים לא הי' הגבלה והתחלקות, וכמרז"ל¹⁶ גבי ניסוך המים שאין שיעור למים. והענין הוא, דהנה ענין המים בספירות הוא ספירת החכמה, מקור החסדים. ובעבודה הו"ע ביטול במציאות, שזהו הביטול דשמו"ע שהוא כעבדא קמי מרי"י¹⁷, שאין זה ענין של תשוקה ועלי', כי אם ביטול במציאות. דהנה, ענין ההעלאה הוא בהיותו רחוק מהאין האלקי, ומרגיש את האין שמהווה מחי' ומקיים אותו בכל רגע ורגע, אבל אינו נמצא בהאין עצמו, ואז הוא בתנועה של העלאה, באהבה עזה כרשפי אש. אבל בשמו"ע שהוא נמצא בהאין עצמו, אזי הוא בביטול במציאות, ולא שייך אז ענין ההעלאה. ועד"מ המשתתחה לפני המלך, שאז הוא בביטול במציאות לגמרי, ואילו ענין ההעלאה והתשוקה שייך דוקא כאשר הוא בריחוק מהמלך, שאז הוא משתוקק אליו, אבל כאשר בא ועומד לפני המלך אזי הוא מתבטל בכל עצמותו לגמרי. וזהו ההפרש בין יין למים, דיין הוא בינה, שמבין ומשיג את האין, אבל הוא בריחוק ממנו, ומזה נעשה האהבה כרשפי אש, משא"כ מים הוא חכמה, בחי' ראי', שרואה ונמצא בהאין עצמו, שאז הוא מתבטל ממציאיתו לגמרי. ועוד הפרש בין בינה לחכמה, שבבינה יש התחלקות, והיינו שהאהבה אינה ככולם בשוה, דכיון שהאהבה באה מצד ההתבוננות, הרי ככל שמבין ומשיג יותר אזי נרגשת אצלו יותר התשוקה כו', ונמצא שהאהבה מתחלקת לפי אופן ההשגה וההרגש, משא"כ במים, שהוא כמשל העומד לפני המלך בביטול במציאות, הרי בזה לא שייך התחלקות. וטעם הדבר הוא לפי שענין ההתחלקות הוא רק בענין שבא מצד הרגש האדם, וכיון שענין ביטול במציאות אינו מצד ההרגש שלו, כי אם מצד ראיית פני המלך, הרי מצד המלך כולם בשוה. וזהו הטעם שבניסוך היין יש התחלקות בין פרים ואילים כו', לפי שזהו ענין שבא מצד ההרגש כו',

16) ראה סוכה מט, ב.

17) שבת י"ד, א.

14) ראה לקו"ת שלח מ, א ואילך. ובכ"מ.

15) ראה פינחס כח, יד. רמב"ם הל'

מעשה הקרבנות פ"ב ה"ד.

משא"כ הביטול במציאות שמצד המים הוא בכלום בשוה, ולכן כנסוך המים אין התחלקות והגבלות כו'.

והנה בבחי' המים גופא יש מדריגה נעלית יותר, והוא מ"ש¹⁸ ועל ראשי החיות רקיע כעין הקרח הנורא, דענין הקרח הוא מיא דאגלידו, והיינו בחי' המים כפי שאינו בא בהמשכה עדיין. והיינו, שבמים גופא יש ב' בחי', הא' הוא מים נוזלים, שהמים הם בהמשכה, והב' הוא בחי' רקיע, מיא דאגלידו, שאינו בא בהמשכה עדיין¹⁹. ובעבודה הו"ע הביטול לעצם האין שלא בא בהמשכה עדיין. דהנה, בחי' מים הנ"ל שהו"ע הביטול דשמו"ע, עם היות שגדלה מעלתו שהוא ביטול במציאות לפי שנמצא בהאין עצמו, מ"מ, הרי זה בחי' האין כמו שכבר נמשך ונעשה מקור ליש, ובמילא יש איזה נתינת מקום למציאות כו'. והיינו, דעם היות שהביטול דמים אינו הביטול שמצד השגה, אלא שמרגיש שכלא חשיב, ולא רק כלא, אלא גם לא ממש, והו"ע ביטול היש וביטול במציאות, מ"מ, לאחר כל זה הרי הוא נשאר במציאותו עדיין, והיינו לפי שהאין נותן מקום ליש. אבל הביטול דרקיע הוא לעצם האין טרם שבא בהמשכה, שביטול זה הוא ביטול עצום שמתבטל ממציאותו לגמרי, והוא הביטול שאחרי שמו"ע.

ד) והנה סדר העבודה הוא מלמטה למעלה, וכמו שבעבודה בכל יום הנה תחלת העבודה היא באמירת הודו, הודאה בלבד, ואח"כ היא עבודת ההתבוננות בפסוד"ז ברכות ק"ש וק"ש, שהו"ע האהבה כרשפי אש, ואח"כ הוא הביטול דשמו"ע וכו', כן הוא גם בזמני השנה, שתחלת העבודה היא בחג הפסח, באכילת מצה שהוא קטנות אבא²⁰, שזהו ע"ד שאמרו רז"ל²¹ אין התינוק יודע לקרות אבא עד שיטעום טעם דגן, והרי מה שהתינוק קורא אבא אין בזה הבנה והשגה כלל, שאינו יודע איך ובמה הוא אביו, אלא שקורא אבא בלבד, וכמו"כ הוא גם ברוחניות בענין אכילת מצה דפסח, שהוא בחי' קטנות אבא שלמטה מהשגה (ובדוגמת התחלת התפלה בבחי' הודאה בלבד). אמנם, אף שענין

20) לק"ת צו יב, ב. ובכ"מ.
21) ברכות מ, סע"א. וראה מתנות כהונה לבראשית רבה פט"ו, ז (ד"ה כד). מבוא שערים שער ה ח"א פ"ב בהגהת צמח (א). ועוד.

18) יחזקאל א, כב (בשינוי לשון. אבל בכ"מ בדא"ח הועתק כמ"ש כאן).
19) ראה גם המשך חייב אדם לברך תרל"ח פרק כח (סה"מ תרל"ח ע' קסא ואילך).
ובארוכה — ד"ה תורה צוה פ"ה וד"ה צור תעודה פ"ד (לקמן ע' 139; ע' 177).

זה הוא למטה מהשגה, מ"מ, נכלל בזה כל ההשגה וההרגש שיהי' אח"כ, וכמו בקריאת התינוק אבא, שבקריאה זו כלולה כל ההשגה לכשיגדל, אלא שעכשיו הוא בהעלם. וכמו"כ גם ברוחניות, שבעבודה דפסח נכללים כל עניני העבודה שבמשך כל השנה, עד לניסוך המים בחג הסוכות, שהו"ע בחי' החכמה, אלא שבפסח הוא בחי' קטנות אבא, ואח"כ נתגלה בחג הסוכות בניסוך המים.

(ה) **והנה** ענין ניסוך המים שבסוכות הוא בשמחה, כמ"ש ושאתם מים בששון²². והענין הוא, דהנה ההמשכות שבסוכות הם בחי' מקיפים, והיינו, שבר"ה ויוהכ"פ ההמשכה היא בפנימיות, שבר"ה נמשך יראה ואהבה רבה על כל השנה, וביהכ"פ נמשך סליחה מחילה וכפרה על כל השנה, אמנם ההמשכות בסוכות הם בבחי' מקיף, להיותם המשכות נעלות שאין הכלים יכולים להכיל, שלכן נשאר בבחי' מקיף. וזהו מ"ש²³ שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני, שמאלו תחת לראשי קאי על ההמשכה שבר"ה ויוהכ"פ, וימינו תחבקני קאי על המשכת המקיפים שבסוכה²⁴, שזהו תחבקני, כמו האב שמחבק את בנו הקטן, שאין זה קירוב שמקבל הבן בפנימיותו במעשה דיבור ומחשבה שלו, שהרי הוא רק מחבקו מסביבו, ומ"מ הרי זה חיבוק של קירוב שעי"ז נעשה רוממות אצל הבן, וכפי שרואים במוחש דאף שאין התינוק מבין את הקירוב וסיבתו, מ"מ, ע"י החיבוק נעשה מרומם וקרוב אל אביו. וכן הוא בענין וימינו תחבקני שבחג הסוכות, שהו"ע המשכת המקיף שפועל הקירוב דישראל לאלקות. ולכן שאיבת המים היא בשמחה, כמשל בן מלך שכאשר שב מהשבי' ובא אל אביו המלך אזי יש בזה שמחה גדולה, וכן הוא בהקירוב דסוכות (וכנ"ל שענין ניסוך המים שבחג הסוכות הו"ע ביטול במציאות מצד הקירוב להאין, בדוגמת המשתחוה לפני המלך), שמזה נעשה שמחה גדולה. ועוד זאת, דכשם שבמשל הנה מצד גודל שמחת המלך הרי הוא מגלה לבנו אוצרות יקרים וכמוסים, ועד כדי כך שאפילו דברים יקרי הערך שמשתעשע ושמח בהם יותר משמחתו מקירוב בנו אליו, הנה מצד זה ששמחה פורץ גדר²⁵, נותן לו במתנה גם דברים יקרים אלו, הנה כמו"כ הוא גם למעלה, שמצד השמחה שנעשה למעלה

(24) ראה גם לקו"ת דרושי סוכות עט, א"ב. שמע"צ פז, סע"א. ועוד.
(25) נתבאר בסה"מ תרנ"ז ס"ע רכג ואילך.

(22) ראה סוכה מח, ב וברש"י ד"ה מנה"מ (ושם ע"א ד"ה תקעו). נ, ריש ע"ב וברש"י
עם ע"א ד"ה בית השואבה.

(23) שה"ש ב, ו.

מהתשובה דיוהכ"פ באופן שעיצומו של יום מכפר²⁶, שנמשך לכל ישראל סליחה מחילה וכפרה ומתקרבים כולם לאלקות, הנה מצד גודל השמחה (שמתגלית בעיקר בחג הסוכות, שהרי הענין דיוהכ"פ נמשך בגילוי בחגה"ס, כידוע בענין בכסה ליום חגינו²⁷) מגלים לכל ישראל אוצרות הכמוסים וגם נותנים להם במתנה, שזהו בחי' אמיתית התשובה שעלי' נאמר²⁸ והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה, בחי' מתנה. וזהו שאומרים²⁹ ורוממתנו מכל הלשונות כו' ושמך הגדול והקדוש עלינו קראת (ולכן) ותתן לנו הוי' אלקינו, והיינו, שע"י הרוממות שנעשה בישראל (בחי' ויימנו תחבקני) אזי ותתן לנו, שנמשך בחי' המתנה, שזהו"ע והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה, וזהו מ"ש³⁰ ונתתי רוחי בכס, היינו, שלא נאמר רוח הוי', כי אם רוחי סתם, ולא נאמר של מי, לפי שהו"ע העלי' בהעצמות ממש, שלמעלה מכל השמות³¹.

ו) **וזהו** ושאבתם מים בששון ממעיני הישועה, דבכל השנה הי' ניסוך היין, בחי' אימא, ובסוכות הי' גם ניסוך המים, בחי' אבא, והרי מעלת אבא על אימא היא באין ערוך, כמבואר בהמשך וככה בארוכה³², וכנ"ל שבבינה הוא הרגש האדם, ולכן יש בזה התחלקות, משא"כ בחכמה הוא ביטול במציאות מצד המלך, מלכו של עולם, ולכן הוא כולם בשוה, וכפרט בבחי' העליונה שבזה, בחי' רקיע כעין הקרח הנורא. והנה, ע"פ משנת"ל במאמרים הקודמים³³ שכל הענינים שבתורה הם בדרך כלל ופרט, הנה כשם שבזמני השנה נעשה בפסח הענין דקריאת אבא, ובזמני המועדים ניסוך היין (שהו"ע ההתבוננות כו'), ובחג הסוכות ניסוך המים (שהו"ע הביטול במציאות והמשכת בחי' המקיף), ובשמע"צ נעשה ענין הקליטה עד שמוליד בדומה לו — כך הוא גם בכל ימי השנה, שבכל יום ויום יש מעין כל המדריגות הנ"ל, דתחלת העבודה היא באופן של הודאה, ואח"כ היא ההתבוננות בפסוד"ז ברכות ק"ש וק"ש (דוגמת ניסוך היין), ובשמו"ע הוא ביטול במציאות (דוגמת ניסוך המים), ובלימוד התורה שאחרי התפלה נעשית הקליטה כו', והיינו, שהעבודה דשמו"ע ולימוד התורה שלאחרי התפלה הם דוגמת חגה"ס ושמע"צ,

30) יחזקאל לו, יד.
31) ראה ד"ה כנשר ספ"ו (לעיל ע' 43).
32) פרק צח.
33) ד"ה כנשר דש"פ האוינו פ"ב; ד"ה חסידים ואנשי מעשה דיום ב' דחה"ס בתחלתו (לעיל ע' 37; ע' 54).

26) רמב"ם הל' תשובה פ"א ה"ג-ד.
27) תהלים פא, ד. ר"ה ת, סע"א ואילך.
לקו"ת ר"ה נד, ריש ע"ד. סידור עם דא"ח רלה, ב. ועוד.
28) קהלת יב, ז. וראה לקו"ת ר"פ האוינו.
29) בתפלת העמידה דיו"ט.

שאז העבודה היא בשמחה גדולה. ושמחה זו נמשכת גם לאח"ז, ופורצת כל הגדרים העלמות והסתרים, שנעשה הרחבה בכל עניני עבודת השם, ועי"ז נעשה הרחבה גם בגשמיות, כי, כאשר בחוקתי תלכו אזי ונתתי גשמיכם בעתם³⁴, וכל הברכות האמורות בפרשה.

